МУСТАҚИЛЛИК АЙЁМИГА 17 КУН ҚОЛДИ

БУ — МЕНИНГ БАЙРАМИМ!
БУ — СЕНИНГ БАЙРАМИНГ!
БУ — ҲАММАМИЗНИНГ БАЙРАМИМИЗ!

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

14 август, чоршанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 163 (1416)

ИСТИҚЛОЛ КАЛЕНДАРИ

1992 ЙИЛ 10 ДЕКАБРЬ

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессиясида мустақил республикамизнинг биринчи Давлат мадҳияси қабул қилинди.

Олий Кенгаш депутатлари муҳокамасига тақдим этилган янги мадҳиянинг учта муқобил вариантининг матни ва мусиқалари бирма-бир ижро этилди. Сессия қатнашчилари қатъий бир фикрга келишди. Муҳокамага қўйилган Давлат мадҳиясининг учинчи варианти — Абдулла Орипов шеъри, Мутал Бурҳонов мусиқаси Ўзбекистоннинг янги Давлат мадҳияси сифатида танланди. Муҳташам зал бўйлаб жонажон юртимизнинг янги гимни янграйди. Халқ вакиллари ўринларидан туриб, унга жўр бўлишади...

Шу тариқа мустақил мамлакатимиз рамзлари бўлмиш — Давлат байроғи, мадҳияси, герби тўла қабул қилинди. Унинг ҳуқуқий асосларини белгилаб берувчи Конституция амалга киритилди. Буларнинг барчаси истиқлолнинг буюк неъмати эди. Бу рамзлар мамлакатимиз фуқароларининг қалбларида ғурур-ифтихор туйғуларини жўш урдириб, улкан яратувчанлик меҳнати сари илҳомлантиради, ҳур Ўзбекистон номини дунёга кўз-кўз қилади.

Қабул қилинган янги Давлат мадҳияси халқимизнинг энг бетакрор фазилатлари, буюк салоҳияти, эзгу орзу-умидлари ва келажакка бўлган ишонч туйғуларини ўзида мужассам этгандир. Албатта, мадҳия халқ руҳини кўтарувчи ва улуғловчи, ҳамиша буюк келажакни куйловчи тантанавор оҳангда бўлиши керак. Шунингдек, миллий мусиқий мерос ҳам унинг қатига сингдирилиши лозим. Шу боис янги мадҳиямиз мусиқасида ўлмас меросимиз бўлмиш «Шашмақом»нинг гардун йўли оҳанглари мужассамлаштирилганки, бу ҳам унинг халқ қалбидан чуқур жой олишини таъминловчи омиллардан бири бўлди.

Мадҳия — энг табаррук қўшиқ. Уни куйлаганда киши қалби чексиз туйғулар залворидан жунбушга келади. Мадҳия — Ватанга бўлган муҳаббат ва садоқатни тарбиялайди. Улуғ шодиёна кун яқин. Барчамиз уни орзиқиб кутиб яшаяпмиз. Ишончимиз комилки, сизу биз истиқлолнинг беш йиллиги айёмини Ўзбекистонимизнинг мадҳиясини куйлаганча қарши оламиз.

«Серқуёш, ҳур ўлкам, элга бахт нажот.
Сен ўзинг дўстларга йўлдош, меҳрибон!
Яшнагай то абад илму фан, ижод,
Шуҳратинг порласин токи бор жаҳон!...»

ИСЛОМ КАРИМОВ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТИ

Портретга чизгилар

ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИКНИ ҚЎЛГА КИРИТГАН ДАСТЛАБКИ КУНЛАРДАН БОШЛАБОҚ КАРИМОВ ИЖТИМОИЙ ЙЎНАЛИШДАГИ БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИНИ БАРПО ЭТИШ ЙЎЛИНИ ҚАТЪИЯТ ВА ИЗЧИЛЛИК БИЛАН АМАЛГА ОШИРМОҚДА.

ИҚТИСОДИЁТ — ЭНГ МУҲИМ СОҲА

Бошловчи муҳандис эндигина жиддий иқтисодиёт илмини ўрганишга киришган пайтда ташланган уруғлар ҳақиқий эркинлик ва адолатга ташна бўлиб ётган яхши заминга тушган экан.

Каримов бу пайтга келиб, иқтисодиёт бўйича диссертациясини муваффақият билан ёқлаган, ўзини собиқ СССРда ҳам, хорижда ҳам машҳур қилган бир қанча илмий асарларини эълон этган эди.

Унинг сиймосида иккита ниҳоятда кучли жиҳат — минг ўлчаб бир кесадиган сиёсатчи ва профессионал иқтисодчи жиҳати табиий равишда мужассамлашган бўлиб, бу жиҳатларнинг қайси бири устун туришини айтиш қийин. Тўғрироғи, улар бир-бири билан уйғун бўлиб, бир-бирини тўлдиради. Чунки акс ҳолда бундай кескин сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни ёнма-ён амалга оширишнинг иложи йўқ эди.

Мустақил Ўзбекистон эндигина беш ёшга киряпти. Бироқ қилинган ишларга бир қаранг!

Барча фуқароларга, мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча корхоналарга ташаббус ва ишбилармонликни намоён қилиш учун тенг имконият яратиб берилган. Рақобатнинг пайдо бўлиши, бошқарувнинг маъмурий-буйруқбозлик усулларидан тамомила воз кечилгани, иқтисодий дастакларнинг кенг қўлланилиши — буларнинг барчаси бозорга босқичма-босқич кираётган мамлакатнинг бугунги кундаги ҳақиқатидир.

Ўзбекистон билан фаол ҳамкорлик қилаётган Халқаро валюта жамғармаси билан Жаҳон банки имзоланган ҳужжатларда кўрсатилган шартлар қандай бажарилаётганини синчковлик билан кузатиб тургани ҳам сир эмас. Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотнинг манзараси бугунги кунда мана бундай: қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг 95 фоизини давлатга қарашли бўлмаган сектор ишлаб чиқармоқда. Давлат корхоналарини хусусийлаштириш жадал бормоқда. Дастлаб ёпиқ тусда бўлган акциялаш ҳозир очиқ тусга ўтган. Бу — йирик саноат корхоналарининг акцияларини хорижий компания ва фирмалар ҳам сотиб олиши мумкин, деган маънони англатади.

Бунга қўшимча қилиб шуни ҳам айтиш лозимки, жаҳоннинг етакчи банк ва корпорациялари Ўзбекистон саноатига дадиллик билан сармоя ётқизмоқда. Улардан айримларинигина тилга оламиз, холос: «Дойче-банк», «Бат», «Ньюмонт», «ДЭУ», «Алкотель»...

Давлатга қарашли бўлмаган секторнинг миллий даромаддаги улуши тобора ошиб бормоқда.

Халқ хўжалигини бошқаришнинг илгариги марказлашган тузилмаси жадаллик билан қайта қурилмоқда. Соҳа вазирликлари ва идоралари тугатилган, уларнинг ўрнида хўжалик бирлашмалари, концернлар барпо этилган, йирик корпорациялар, акционерлик жамиятлари шаклланмоқда.

Банк тизими қайтадан тузилган. Энг муҳими — миллий валюта — сўм муомалага киритилган. У ҳозир ойдан-ойга мустаҳкамланиб бормоқда. Моддий-техник таъминот ва харид тизимлари ҳам тубдан ислоҳ қилинган. Универсал ва ихтисослашган товар-хомашё биржалари, брокерлик идоралари ва савдо уйлари тез суръатлар билан ривожланмоқда. Холдинг ва лизинг компаниялари, суғурта ва аудиторлик хизматлари, адлия бирлашмалари, бозор иқтисодиёти мутахассисларини тайёрловчи марказлар пайдо бўлмоқда.

Ташқи иқтисодий алоқалар ҳукумат фаолиятида алоҳида ўрин тутади. Халқаро ҳамжамият, ишбилармон доиралар, йирик молия ва банк тизимлари Ўзбекистонда юз бераётган ижобий ўзгаришларга катта қизиқиш билан қарамоқда. Республика Бир-

(Давоми 2-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТИКАСИ: ДЕМОКРАТИК ЙЎЛДАН ДАДИЛ ҚАДАМ

Илгари хабар қилганимиздек, Тошкентда Ўзбекистон оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фондининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди

Ўзбекистон мустақилликка эришган дастлабки кунларданоқ ўзининг тараққиёт йўлини қатъий белгилаб олган эди. Мамлакатимиз ҳуқуқий демократик, одил фуқаролик жамият қуриш йўлидан дадил одим ташламоқда. Бу жараён табиийки осон ва тез кечмайди.

Инсон табиатан ҳур ва озод яшагиси, ўзининг мустақил фикр-мулоҳазасига эга бўлгиси, ҳаёт кечиргиси келади. Бу инсонга ва унинг фаолиятига хос асосий хусусиятлардан биридир. Лекин биз афсуски, узоқ вақт мустамлакачилик асоратида, унинг қоронғи зулматлари қаърида, ёвуз ва шафқатсиз панжаралари ичида умргузаронлик қилишга маҳкум этилдик. Бундан нафақат жисмимиз, балки руҳимиз, сўзимиз ҳам оғир завол топди, тилсиз, забонсиз яшашга мажбур бўлдик. Мустамлакачилар руҳимизнинг томирларимизга туташ бўғинларини ҳам нест-нобуд қилмоқчи, ўтмишимиздан-ўзлигимиздан айирмоқчи, ҳақиқатга ташна кўзларимизни басир қилмоқчи бўлишди. Мустақиллик, айтиш мумкинки, бизни ана шундай хавф-хатар, ҳалокатдан асраб қолди, эркин нафас олиш, ўзлигимизни англашга ИМКОН яратди.

Биз энди ана шундай асоратдан буткул қутулишимиз, озод ва омон руҳимизнинг улкан, сарҳадсиз уммонларида эркин сузишимиз, ўз сўзимиз, мустақил фикр-мулоҳаза, мушоҳада юритишга тайёр бўлишимиз керак. Президентимиз олдимизга ҳуқуқий демократик, одил фуқаролик жамият қуриш вазифасини қўйганларида айнан ана шундай мақсадни кўзда тутганликлари ўз-ўзидан аён бўлади.

Ҳуқуқий-демократик, одил фуқаролик жамиятни барпо этишда, шубҳасиз, оммавий ахборот воситаларининг ўрин ва аҳамияти беқиёсдир. Шундан бўлса керак ғарбликлар вақтли матбуотни тўртинчи ҳокимият, деб аташади.

Хўш, бизнинг матбуот бугунги кунда ана шу жараёнга тайёрми? Унинг ўтиш давридаги асл мақсад ва вазифалари нималардан иборат бўлмоғи лозим?

Хабарингиз бор, Президентимиз Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаларида бир неча бор матбуотнинг бугунги фаолиятига танқидий кўз билан қараб, оммавий-ахборот воситаларини давр билан ҳамнафас, ҳамқадам бўлишга даъват этган эдилар. Зеро, сўз — ўткир қурол, унда сеҳр, илоҳий қувват бор. Сўз шундай қуролки, агар хоҳласангиз у буткул барбод, вайрон қилиши ҳам, аксинча улкан харобазорни гуллаб-яшнатиши, элу юртга амну омният ҳам ато этиши мумкин.

Матбуотнинг воситаси, қуроли — сўз. Биз мамлакатимиз ўтиш даврининг мураккабликларини кечираётган бир пайтда ана шу кучдан оқилона фойдаланишимиз, уни эзгулик, бунёдкорлик ишларининг илҳомчиси бўлишига, улкан ислоҳотлар йўлига ғов бўлаётган унсурларни фош қилишга, қадриятларимизни улуғлаш, ўзлигимизни англаш ҳамда ўз сўзимизни айтишга сафарбар этмоғимиз керак.

Ўзбекистон оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фондининг ташкил этилишини ана шундай сафарбарлик томон қўйилган улкан қадам сифатида баҳоламоқ лозим.

Фонд зиммасига бугунги жараён билан боғлиқ улкан вазифалар юклатилган: оммавий-ахборот воситалари амалий фаолиятида демократик жараёнларни янада ривожлантириш учун зарур шароитлар яратиш, журналистлар фаолиятини фаоллаштириш, газеталар, журналлар, радио ва телевидениенинг моддий-техника базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, бозор муносабатларига ўтиш шароитида уларга молиявий ёрдам кўрсатиш фонднинг асосий мақсадидир.

Мухбиримиз ушбу фонд фаолиятини шарҳлаш учун, унинг раисдошлари ҳамда оммавий-ахборот воситаларининг бир неча вакилларига мурожаат қилди.

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ,
«Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг бош муҳаррири, фонд раисдоши:

— Мен, аввало, шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, Ўзбекистон оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фондининг асосий мақсад ва йўналишлари кўп қирралидир. Ушбу фондни табиийки кўпчилик дастлаб ўзича оддий бир жамғарма сифатида тушиниши ёки қабул қилиши мумкин.

(Давоми 2-бетда)

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг сессияси олдидан

«ИККИТА ҚОНУН ЛОЙИҲАСИНИ ТАҚДИМ ЭТАЯПМИЗ»

Агар Олий Мажлиснинг ўтган сессияларини кузатсангиз, Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитасида иқтисодиётга дахлдор ўнга яқин янги қонунлар тайёрланганлигининг гувоҳи бўлишингиз мумкин. Мазкур қўмитада, айни пайтда, Олий Мажлиснинг олтинчи сессиясига қандай тайёргарлик кўрилаяпти? Мухбиримиз Олий Мажлис Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари, қўмита ишчи-гуруҳи раҳбари Рустамбек ТУРДИЕВга ана шундай савол билан мурожаат қилди.

— Хабарингиз бор, Олий Мажлис Кенгашининг қарорига биноан олтинчи сессия кун тартибига қўмитамиздан иккита — «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги ҳамда «Хориждан маблағларни жалб қилиш тўғрисида»ги қонун лойиҳалари киритилган. Мазкур қонун лойиҳалари айни пайтда қўмита ишчи гуруҳи томонидан кўриб, чиқилиб депутатларга тўлиқ етказилди.

— Ушбу қонунлар бизда аввал, яъни собиқ Иттифоқ даврида амал қилганми?

— «Хориждан маблағларни жалб қилиш тўғрисида»ги Қонун асосмоҳияти жиҳатдан мутлақо янги қонунлар сирасига киради. У агар депутатларимиз томонидан сессияда маъқулланса, мамлакатимизда хорижий инвестициялар учун тўла ҳуқуқий асос яратилади, десак муболаға қилмаган бўламиз.

Ҳеч бир мамлакат йўққи, у ўз тараққиёти ва юксалишида хорижий сармоялардан фойдаланмаган бўлсин. Шу ўринда хорижий сармоялар бирон мамлакатга ўз-ўзича ёки беҳуда йўналтирилмаслигини ҳам алоҳида таъкидламоқ керак. Сармоядор сармоя жалб қилар экан, энг аввало, ўша мамлакатнинг иқтисодий салоҳияти, ижтимоий-сиёсий ҳолати ҳамда ўз сармояси учун қандай ҳуқуқий асос — кафолат яратилганлиги билан қизиқади. Мазкур қонун ана шундай кафолат бўла олиши билан ҳам ғоят аҳамиятлидир. Бу эса мамлакатимизда хорижий сармояларнинг оқиб келишини ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамлаш билан бирга, уни миқдор жиҳатдан янада кўпайишига ҳам асос бўлади.

«Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги қонун лойиҳасига келсак, бизда собиқ Иттифоқ даврида бундай қонун амал қилмаган. Унинг ўрнида ягона мулкчилик ҳисоб-китобини тартибга солиб турувчи Низом мавжуд эди, холос. Бу эса табиийки, социалистик мулкчиликка асосланарди.

Маълумки, биз энди бозор иқтисодиётига асосланган жамият қуриш сари одим ташлаяпмиз. Мулкка нисбатан муносабат буткул ўзгарди. Мулкчиликнинг бир неча шакллари таркиб топаяпти. «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ана шундай янгиланиш, талаб ва эҳтиёжнинг маҳсули, дейиш мумкин.

— «Қимматли қоғозлар ва фонд биржаси» тўғрисидаги Қонуннинг қабул қилинганига анча вақт бўлди. Унга, ҳатто қўшимча ва ўзгартиришлар ҳам киритилганди. Ижроси-чи?

— Яқинда тегишли вазирлик, қўмита ва муассасалар вакиллари билан биргаликда мазкур Қонуннинг Сурхондарё вилоятидаги ижросини ўрганиб, муҳокама қилдик. Ва муҳокама жараёнида пайдо бўлган тавсияларимизни Вазирлар Маҳкамаси, масъул вазирлик, қўмита, муассаса ҳамда Сурхондарё вилоят ҳокимлигига юбордик.

«Халқ сўзи» мухбири

Жиззах туманидаги Ҳ. Олимжон номли ширкатлар уюшмаси пахтакорлари терим техникасини мавсумга созлаб қўйишди.

СУРАТДА: (чапдан) уюшма раиси Мўмин Қаҳҳоров ва механизатор Акром Ҳазратқулов техникани кўздан кечиришаяпти.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1996 йил 13 августда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 36,60 млн. АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати 39,00 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1996 йил 14 августдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	30,36
1 Австрия шиллинги	3,75
1 Англия фунт стерлинги	60,43
10 Бельгия франки	12,81
1 Голландия гульдени	23,52
10 Греция драхмаси	1,65
1 Дания кронаси	6,82
1 БАА дирхами	10,62
1 АҚШ доллари	39,00
1 Миср фунти	11,49
1 Ирландия фунти	62,82
1 Исландия кронаси	0,59
10 Испания песети	3,10
100 Италия лираси	2,57
1 Канада доллари	28,44

10 Хитой юани	0,47
1 Қувайт динори	130,33
100 Ливан фунти	2,49
1 Малайзия ринггити	15,64
1 Германия маркаси	26,39
1 Норвегия кронаси	6,09
1 Польша злотийси	14,35
10 Португалия эскудоси	2,57
1 Сингапур доллари	27,60

1000 Туркия лираси	0,46
1 Финляндия маркаси	8,77
1 Франция франки	7,71
1 Швеция кронаси	5,86
1 Швейцария франки	32,42
1 ЭКЮ	49,52
10 Жанубий Корея вони	0,48
10 Япония иенаси	3,62
1000 Россия рубли	7,40
1000 Украина корбованеци	0,22
1000 Беларусь рубли	2,80
1 Эстония кронаси	3,31
1 Латвия лати	71,04
1 Литва лити	9,75
1 Қозоғистон тенгеси	0,58
1 Қирғизистон соми	3,18

***) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.**

Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шохобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан сотиб олишда воситачилик ҳақи олинмайди.

КООРДИНАЦИОН КОМИССИЯНИНГ МАЖЛИСИ

Қирғизистон пойтахти Бишкек шаҳрида 1992 йилдан бошлаб фаолият кўрсатаётган Марказий Осиё давлатлари координацион сув хўжалиги комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Унда ушбу нуфузли ташкилотнинг аъзолари — бешта мамлакат сув хўжалиги органларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

Мажлисда суғориш даврида Сирдарё ва Амударёдаги сув омборлари каскадининг иш режими, чекланган сув миқдоридан фойдаланиш, давлатлараро дарёлардаги гидротехника иншоотларининг техник ҳолати, ДКСХК илмий ахборот марказининг 1995 йилдаги иш фаолияти ва унинг 1996-1998 йилларга мўлжалланган иш режасини тасдиқлаш ҳамда чекланган сув миқдоридан унумли фойдаланиш мақсадида Марказий Осиё ҳудудида сув хўжалиги мажмуининг иш фаолияти масалалари муҳокама этилди. Мажлис ишчанлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтди. Кўриб чиқилган масалалар, шу жумладан, барча истеъмолчиларга, хусусан, Орол денгизи ва Оролбўйи минтақасига чекланган миқдорда сувни кафолатли етказиб бериш, гидротехника иншоотларининг ишончли ишлаши ҳамда сув хўжалиги мажмуининг ривожини таъминлаш бўйича тегишли қарорлар қабул қилинди.

Давлатлараро координацион сув хўжалиги комиссиясининг навбатдаги мажлисини шу йилнинг октябрь ойида Қозоғистон Республикасининг Жамбул шаҳрида ўтказишга келишиб олинди.

И. ҲОТАМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИСЛОМ КАРИМОВ – ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

лашган Миллатлар Ташкилотига аъзо, Халқаро валюта жамғармасига, Жаҳон банкига, Европа қайта қуриш ва тиклаш банкига ҳамда бошқа бир қанча нуфузли халқаро, жумладан, минтақавий иқтисодий ташкилотларга қабул қилинган. Хорижий капитал иштирокида ишлаётган корхоналар сони кундан-кунга кўпайиб бормоқда. Ҳозир республикада жаҳоннинг ўнлаб мамлакати билан ҳамкорликдаги қўшма корхоналар ишлаб турибди. Уларнинг жуғрофияси ниҳоятда кенг — Япониядан АҚШгача, Белгиядан Индонезиягача чўзилган. Хорижий капиталнинг бу қадар кенг кириб келишининг сабаби — уларга қонун йўли билан имтиёзлар назарда тутилган. Буларнинг барчасидан ташқари, сармоядорларнинг даромадни эркин олиб чиқиб кетиши кафолатланган.

Ўзбекистон ўзининг бой ресурслари билангина эмас, асосан ижтимоий-сиёсий вазиятнинг барқарорлиги, амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг изчиллиги билан барчанинг эътиборини жалб қилмоқда.

Каримов бир неча йил ичида вазиятни кескин ўзгартириб бўлмаслигини билади. Бироқ у давлатни дадиллик билан кўзланган мақсад — жаҳондаги энг ривожланган мамлакатлар қаторига кириш сари бошлаб бормоқда.

Яқин-яқингача халқ хўжалигининг деярли барча соҳасида номукаммал технология билан ишлаш асосий ўринни эгаллаб келарди. Ўзбекистон хомашё манбаигина бўлиб қолишга маҳкум этилган эди. Ҳозир вазият тубдан ўзгарган. Мустақил давлат ғалла ва нефть мустақиллиги остонасида турибди. Яқингинада хаёлий, амалга ошмайдиган бўлиб кўринган нарсалар бугун аниқ ҳақиқатга айланмоқда.

Табиийки, Ўзбекистон ҳозирча улкан хомашё ресурсларини тайёр маҳсулотга айлантириш, уни сақлаш, қайта ишлаш ва сотиш учун зарур қувват ва замонавий технологияларга эга эмас. Агарда республика мамлакатда мавжуд хомашёни тўла қайта ишлашни ташкил эта олса, ялпи миллий маҳсулот ишлаб чиқариш жуда кўп мартага ошади. Чунки хорижий мутахассисларнинг маълумотига қараганда, фойдали қазилмаларнинг ҳозирча қидириб топилган захирасининг ўзи 3 триллион долларга тенг, деб баҳоланмоқда.

Ҳозир мавжуд бўлган муаммоларни ҳал этиш, дастлабки қудратли капитални ҳамда мустаҳкам бозор пойдеворини барпо этиш учун давлат тақдири учун ўта муҳим бўлган соҳалар устуворликка эга бўлиши лозим. Энг аввало кон қазиш, нефть-газ саноатлари, энергетика, олтинни қазиб олиш ва қайта ишлаш, рангли металлургия, кимёвий толалар ва ўғитлар ишлаб чиқариш мана шу соҳаларга киради. Республикани ривожлантириш учун қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ қайта ишлаш тармоқлари, шунингдек, кишилар учун зарур маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган енгил саноат ҳам ўта муҳим аҳамият касб этади. Уларни хизмат кўрсатиш соҳаси билан биргаликда ривожлантиришни тезлаштириш демография жиҳатидан муҳим бошқа бир вазифа — аҳолини иш билан таъминлаш вазифасини ҳам ҳал этиш имконини беради. Бу ўринда Каримовнинг айнан қишлоқ республиканинг келажагини белгилаб беради, деб қайта-қайта айтадиган гапига қўшилмасликнинг иложи йўқ. Унинг фикрича, қишлоққа қайта ишлаш корхоналарини, сервис, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаларини тезлик билан олиб кириш зарур.

Ўзбекистон қачонлардир маҳсулотнинг хорижга олиб чиқиб кетилиши бўйича СССРда учинчи ўринда турарди. Бу маҳсулотнинг асосий қисмини пахта ташкил этар эди.

Мамлакат бундан буён ҳам юксак сифатли пахтани экспорт қилаверади, албатта. Бироқ ҳозирнинг ўзидаёқ шу ернинг ўзида жаҳон стандартлари даражасида маҳсулот чиқаришга қодир қудратли тўқимачилик саноати учун барча шарт-шароит яратилган.

Айни пайтда ҳукумат бошлиғи ҳам бўлган Президент хорижий капитал билан ҳамкорликда тайёр маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналарни янада ривожлантириш йўлидан изчиллик билан бормоқда. Ҳозир республикада меҳнат ресурслари манбаларига бевосита яқин жойларда, қишлоқларда кичик завод ва фабрикалар қурилиши рағбатлантирилмоқда. Бу корхоналарнинг барчаси қўшма технология асосида ишлайди, рақобатбардошли маҳсулот ишлаб чиқаради, албатта. Самолёт ишлаб чиқарадиган мамлакатлар бутун жаҳонда бармоқ билан санарли. Улар орасида Ўзбекистон ҳам бор. Ёш мустақил давлат энди автомобиль ишлаб чиқарадиган мамлакатлар сафидан ўрин олди. Хоразм ва Андижон вилоятларида Германиянинг «Даймлер-бенц» ва Кореянинг «ДЭУ» фирмалари балан ҳамкорликда қурилган қўшма корхоналар ишга туширилмоқда.

ЯНГИ УЙНИ ҚУРМАЙ ТУРИБ, ЭСКИСИНИ БУЗМАСЛИК КЕРАК

Каримовнинг янгиланиш йўлидаги асосий тамойили — иқтисодиётнинг сиёсатдан устуворлигидир. Иқтисодиёт мафкурадан холи бўлиши, давлат бош ислоҳотчи ва ислоҳотларни ташкил этувчи бўлиши керак. Бир тизим иккинчи тизимга алмашинаётган ўтиш даврида давлат бошқарув дастагини қўлдан чиқармаслиги лозим.

Каримов гарчи бир пайтлар Талейран айтган: «Сиёсат — имконсиз ишни ҳам қилиш санъати» деган гапни инкор этмаса-да, бунда унинг изчиллиги кўзга ташланади. Унинг изчиллиги қуйидагига асосланади.

«Ҳар қандай шароитда ҳам Сиз билан бизнинг илгари бизни боққан, бизга озиқ берган нарсани бузишга берилиб кетишга ҳаққимиз йўқ. Биз бирданига эски қонунларни тан олмай қўйдик, янги қонунлар эса ҳали йўқ. Борлари ҳам амал қилмаяпти. Қонун барча нарсадан устун бўлиши керак. Биз узоқ вақт давомида қонунлар-ку, бор, бироқ уларга риоя қилмаса ҳам бўлаверади, руҳида тарбияланиб келдик, деб давом этади Каримов. Биз қонунни ҳурмат қилишни билмаймиз. Бу ҳолда янги жамиятга қандай қилиб ўтмоқчимиз? Зўравонлик, жиноятчилик тўлқинини қандай қилиб жиловламоқчимиз? Инсон ҳуқуқи ва унинг шаънини қандай ҳимоя қиламиз? Қонун бўлмаса, хусусий мулк фермерларнинг уйига ўт қўйишга айланиб кетади. Демократик давлат доимий миллатлараро ва ижтимоий зиддиятлар майдонига айланиб қолади. Шу туфайли ҳам мен учун энг муҳими — қонунчиликни ҳурмат қилишдир».

Кучли ижтимоий сиёсат ҳам, албатта, Ўзбекистонда бир кишининг маошига олти-етти кишидан иборат оила кун кўради. Россияда бундай эмас. Битта мисол. Россия аҳолиси 1992 йилда 70 минг кишига камайди. Ўзбекистонда эса 550 минг кишига кўпайди. Болтиқбўйида, Украинада ва Марказий Осиё давлатларида бир хил ижтимоий сиёсат юргизиб бўладими, деган савол туғилади. Муайян бир заминни, у ёки бу минтақанинг иқтисодий хусусиятлари, демографияси, экологиясини ҳисобга олмасдан туриб бозорга ўтишнинг у ёки бу модели тўғрисида гапириб бўлмайди.

«Биз ўзимизнинг шароитда серфарзанд оилаларни, кексаларни, ожиз одамларни қўллаб-қувватламас эканмиз — ҳамма нарсамиз портлаб кетади, ҳеч қанақа бозор ҳам, тадбиркорлик ҳам бўлмайди. Телевидениеда одамлар ахлат қутиларини титиб юрганини, болаларнинг титроқ қўллари садақа сўраб чўзилиб турганини кўрсам, бундай пайтларда бу инқилоб нима учун керак эди, деб сўрагим келади, — дейди алам билан Президент. Шунинг учун ҳам мен Президент сифатида камхарж кишиларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш йўлини қатъий ва қаттиққўллик билан ўтказиб келяпман.

Бозорга ўтиш босқичма-босқич амалга оширилиши керак. Мақсад сари қадамба-қадам, сохта инқилобий сакрашларсиз ҳаракат қилиш лозим. Мен тараққиётнинг тадрижий йўли тарафдориман».

Каримов прагматик, сиёсатчи, иқтисодчи сифатида буни жуда яхши англайди. У ҳар қанақа инқилобларни ҳазм қилолмайди, рад этади, ҳар қанақа «изм»ларни тан олмайди.

Айрим мутахассислар эркин нарх деб ном берган нарх-навонинг оширилишини айримлар «фалаж қилиб даволаш» деб атайди. Бундай ёндашувлар қандай натижа бергани МДҲдаги кўпгина мамлакатлар мисолидан яхши маълум. Харидор манфаатларини ҳисобга олган ҳолда соғлом рақобат учун шароит яратилмаса, ишлаб чиқариш тушиб кетади. Аҳолининг даромад даражаси пасаяди, одамлар ҳеч нарса сотиб ололмайди ҳамда қанчалик қарама-қарши бўлмасин, ишлаб чиқариш қисқарган ҳолда ҳам молларни босиб қўйиш ҳоли юз беради.

Ўзбекистон бозорга ўз-ўзича ўта олмайди. Биз истаймизми-йўқми, иттифоқнинг барча собиқ республикалари қандайдир даражада бир-бирига боғлиқ. Ҳар бир давлатнинг мустақил сиёсатига бирон-бир тазйиқсиз, уни англаган ҳолда ва ҳурмат билан қаралса, бу боғлиқликдан фаровонлик йўлида фойдаланиш мумкин ва шундай қилиш ҳам керак.

МДҲ — очиқ-аён заруратдир. Каримов кўпчилик учун аён бўлган бу ҳақиқатни жуда кўп марта такрорлаган ва уни такрорлашдан чарчамайди. Айрим қайноқ каллаларда қандай ғоялар айланмасин, улар ўз мамлакати хусусида қандай орзулар қилмасин, ҳеч ким ўтган ўн йилликларни тарихдан чиқариб ташлаб бўлмаслиги ҳақидаги ҳақиқатдан кўз юмолмайди. Кишилар қандай баҳоламасин, ўз тарихига, жумладан яқин ўтмишдаги тарихига беписандлик билан қараш сиёсатчилар учун ўз жонига қасд қилишгина эмас, халққа нисбатан жиноят ҳам бўлур эди. Биз ҳали узоқ вақт бир-биримизга керак, бир-биримизга боғлиқ бўламиз. Бу ўринда суверинитет билан мустақиллик ўртасида қарама-қаршилик йўқ. Ўзаро муносабатлар ва ўзаро ҳаракатлар энг аввало халқларнинг манфаатига қаратилган бўлиши, уларнинг тарихий танлаган йўлига ҳурматга асосланиши муҳимдир. Бошқа барча масала бўйича ҳар қачон келишиб олавериш мумкин. Шунинг учун ҳам Каримов икки томонлама асосда тенг ҳуқуқли, ўзаро фойдали муносабатлар ўрнатилиши тарафдоридир. Бундай сиёсатнинг натижаси ўлароқ, Ўзбекистон суверен давлат сифатида бутун дунёда тан олинган, жаҳоннинг 92 мамлакати билан мустаҳкам алоқа ўрнатган. Каримов эса, шубҳасиз равишда бугунги кунда Ўзбекистонни ривожланган мамлакатлар қаторига олиб чиқа оладиган ягона етакчи ҳисобланади.

Каримов қандай мақсадга эришмоқчи, у ўзининг ташқи сиёсий фаолиятини қандай баҳолайди? 1996 йил арафасида у шундай деган эди: «Мен ҳал қилувчи деб баҳолайдиган мақсадга эришилди — давлатимиз жаҳон ҳамжамиятига кирди... Мен Европа мамлакатлари бизнинг Марказий Осиё минтақамизда истиқболли бозорнигина эмас, Ўзбекистоннинг интеллектуал муҳитдаги ўрни, салоҳияти ва аҳамиятини ҳам кўришини, қадимий маданиятимиз ҳамда жаҳон цивилизациясини ривожлантиришга қўшган ҳиссамизни ҳам баҳолай олишини истар эдим».

Ўзбекистон Президентининг дастури — сайлов олдидаги сахий ваъдалар йиғиндиси эмас, энг аввало, Ўзбекистонда иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий янгиланишларнинг аниқ, илмий асосланган концепциясидир. Каримов билан суҳбатлашганидан кейин ГФР канцлери Гельмут Коль ўзи шу пайтгача собиқ совет республикалари раҳбарларининг биронтасида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, жамиятнинг барча аъзоларининг фаровонлигини таъминлаш бўйича кучли сиёсат юргизган ҳолда янгиланишнинг бундай аниқ режасини кўрмаганини айтган эди.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТИКАСИ: ДЕМОКРАТИК ЙЎЛДАН ДАДИЛ ҚАДАМ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Кўпчиликда ана шундай фикр ёки таассурот уйғонмаслиги учун мен олдиндан айтиб қўя қолай: янги фонд оммавий ахборот воситаларига нафақат моддий кўмак беради, балки ижодкорларни демократик жараёнда фаол иштирок этиши учун яқиндан ёрдам беради.

Демократия — бу энг катта интизом, масъулият дегани. Шу маънода сўз эркинлиги ижодкорга улкан масъулият юклайди. Хорижлик журналист агар бирор хатога йўл қўйса, у суд орқали кўп миқдорда жарима тўлайди. Сўз эркинлиги бу оғзига келган гапни айтиш дегани эмас, аксинча етти ўйлаб бир кесмоқлик, ҳақиқатдан чекинмасликдир. Журналист энг аввало ана шу масъулиятни теран ҳис этмоғи лозим.

Журналистни демократик жараёнга тайёрлаш, унинг дунёқарашини шакллантириш савиясини ўстириш, эркин фикрлаш санъатига ўргатиш фонднинг асосий мақсадларидан биридир. Ривожланган мамлакатларда бунга ўхшаш фондлар анчагина. Биз ўз фаолиятимизда улар билан яхши ҳамкорлик ўрнатиш, тажриба алмашиш ниятимиз бор.

Абдуназар ХУДОЙНАЗАРОВ, Ўзтелерадиокомпаниясининг Фарғона вилояти бўлими раҳбари:

— Демократик жараённи шакллантириш учун иккинчи томон — ўқувчи ва тингловчини ҳам тайёрлаш керак бўлади. Иккинчи томон энг аввало тоқат қила билишни, ҳақиқий сўзни ҳазм қила олиш, танасига тўла сингдира билиши керак. Ҳар бир киши бирор воқеага муносабат билдирар экан, табиийки ўзининг шахсий фикри, нуқтаи-назарини баён қилади. Шу боис бир воқеага нисбатан бир неча хил муносабат пайдо бўлиши мумкин. Ўқувчи эса унинг ичидан ўзига кераклисини танлаб олади. Демак биз демократик жараённи шакллантиришда иккинчи томон — ўқувчи ва тингловчини ҳам унга тайёрлашимиз, тарбиялашимиз керак бўлади. Мазкур фонд ана шу вазифаларни ҳам ўз зиммасига олади.

Эркин ЭРНАЗАРОВ, «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг бош муҳаррири:

— Юқорида таъкидланганидек оммавий-ахборот воситаларимиз афсуски, мамлакатимизда рўй бераётган буюк ўзгариш ва янгиланишлар жараёнидан бироз орқада қолмоқда. Шу боис Президентимиз матбуотимиз фаолияти бугунги кун талабига жавоб бермаётганлиги ҳақида сўнгги вақтларда бир неча бор куйиниб гапирдилар.

Республика оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлашга кўмаклашувчи ижтимоий-сиёсий, ҳукуматга қарашли бўлмаган жамғарманинг тузилиши айни муддао бўлди. Унинг Низоми билан синчиклаб танишар экансан, янги жамғарма биринчи навбатда мустақил давлатимиз матбуоти, телевидениеси ва радиосини жаҳоннинг тараққий этган мамлакатлари оммавий ахборот воситалари даражасига кўтаришга даъват этилганлигига тўла ишонч ҳосил қиласан.

Етмиш йилдан кўпроқ вақтдан бери мияга қуйиб келинган ақидалардан бирданига воз кечиш, эркин демократик жамият фуқаросидек фикр юритишга эришиш осон эмас. Нақадар оғир бўлса ҳам тан олишга мажбурмизки, бу жараён, айниқса, ҳамкасбларимиз учун оғир кечяпти. Газета саҳифаларида ўша эски замон қолипидаги мақолалар, телевидение ва радиода саёз, сийқа, қизиқиш уйғотмайдиган эшиттиришлар камаймаётганлиги ҳам кўп жиҳатдан шу билан изоҳланади. Журналистларимиз жараёнлар, воқеалар, ҳодисаларни таҳлил ва тадқиқ этувчи, шу асосда умумлашмалар чиқарувчи жиддий таклифларни ўртага ташловчи чинакам ижодкорлардан кўпроқ уларни қуруқ қайд этувчиларга айланиб қолмоқда. Шунинг учун ҳам сўнгги вақтда кенг жамоатчилик фикрини ўзига тортган матбуотнинг таъсирчан чиқишларини эслай олмаймиз.

Янги жамғарма фикримча, энг аввало истеъдодни қадрлаш, авайлаш, унинг камол топиши ҳақида қайғуриши керак. Янгича фикрловчи, журъатли, қатъиятли журналист нафақат моддий, балки маънавий, зарурат туғилса ҳуқуқий ҳимояга олиниши керак. Қаламкашларнинг қонунда кўзда тутилганидек, ҳар қандай идора ва мансабдор шахсдан ахборот олиш ҳуқуқининг таъминланиши ҳам жуда муҳимдир.

Журналистларимиз жамғарма Низомида кўрсатилганидек, хорижий ҳамкасблари билан алоқаларини мустаҳкамлаш, уларнинг дунёдаги энг нуфузли нашрларда тажриба орттиришларига имкон яратилиши матбуотимиз мазмуни, мундарижаси ва қиёфасини тубдан ўзгартиришга хизмат қилиши шубҳасиз. Шу билан бирга оммавий ахборот воситаларининг бозор иқтисодиёти шароитларида фаолият кўрсатиш кўникмаларини ҳосил қилишини таъминлаш жуда катта аҳамиятга эга. Бу ерда гап таҳририятларнинг биргина ўз харажатларини ўзлари қоплашлари тўғрисида кетаётгани йўқ. Янада муҳими журналистларимизнинг бозор мезонлари асосида фикрлашлари ва бу мақолаларда ўз ифодасини топишидадир.

Янги жамғарманинг тузилиши билан эркин жамият кўзгуси ҳисобланган демократик матбуот шаклланишига пойдевор қўйилди, дейиш учун ҳамма асослар бор. Бу пойдевор устида келажаги буюк давлатимизнинг жаҳоннинг энг нуфузли оммавий ахборот воситалари билан рақобатлаша оладиган матбуот қад ростлаши сиз билан бизга — таҳририятлар ижодий жамоаларига боғлиқ.

Саидазим МАРДИЕВ, Ўзбекистон радиоси иқтисодиёт ва қишлоқ ҳаёти бош муҳарририятининг бош муҳаррири:

— «Янги фонд бизга, яъни журналистларга нима беради? Қандай имкониятлари мавжуд?» Фонд ташкил қилингандан кейин ҳамкасбларимдан эшитган дастлабки гаплар ана шулардан иборат бўлди.

Мазкур фондни ўзлигини англаган ҳамкасбларимиз қизғин қўллаб-қувватлашди, ҳатто бир-бирларини самимий табриклашди ҳам. Улар мана энди ўзимиз орзу қилган ижодий имкониятларга эга бўлаяпмиз, дейишмоқда. Ростдан ҳам шундай. Авваллари бирор бир жиддийроқ танқидий эшиттириш тайёрлайдиган бўлсак аввалომбор у ёқ-бу ёғимизга қараб олардик: «эртага бошим балога қолиб кетмайдими, менинг ёнимни оладиган одам топиладими, йўқми», деган андишага ҳам борардик. Энди эса катта умид пайдо бўлди, деб бемалол айтишимиз мумкин. Янги фонд бизнинг кучли ҳимоячимиз, мададкоримиз, лозим бўлганда ёрдам беради, қўллаб-қувватлайди.

Бунинг учун ҳар биримиз аввало кеча пайдо бўлган ҳимоячимизнинг оёққа туриб олишига ёрдам беришимиз, унинг куч-қувватга тўлиши учун қўлимиздан келган нарсани аямаслигимиз зарур.

Маълумки, бозор иқтисодига ўтиш жараёнида биз ҳеч бир давлатдан нусха кўчирмадик. Президентимиз раҳбарлигида ўзимизнинг «ўзбек модели»ни яратдик. Мустақилликнинг дастлабки йилларида тутган йўриғимизни кўриб, айрим хорижий ҳамкасбларимиз: «Ўзбекистонда демократия йўқ», дея аюҳаннос солишди. Ўша кезларда ўзимиздаги баъзи зиёлилар ҳам демократияни бошбошдоқлик, деб билиб, атрофига аламзадаларни, мансабдан айрилганларни ва яна қатор демократиянинг «Д» ҳарфини ҳам тушунмайдиганларни йиғиб элнинг орасига қутқу солишди. Худо кўрсатмасину, агар ўша кунларда бошқарувда қаттиққўллик бўлмаганида бугун ҳолимиз не кечарди?!

Агар юртдошларимизнинг ёдида бўлса, ўша «демократлар» қўйган талаблар бугун кундалик фаолиятимиздаги оддий мезонга айланди: ҳаммасига эришаяпмиз. Фақат шошқалоқлик, ва пала-партишлик билан эмас, аста-секинлик билан, етти ўлчаб бир кесиб, узоқни кўзлаб, бировнинг бурнини қонатмасдан, эл-у юртдан тинчлик ва ҳотиржамлик кўтарилишига йўл қўймасдан эришаяпмиз.

Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фонди ҳам ана шу эзгу мақсадни руёбга чиқаришда ва мустаҳкамлашда асосий кучлардан бири бўлади, деб умид қиламиз.

Аҳмад АЪЗАМ, Ўзбекистон телерадиокомпанияси бадиий кўрсатувлар дирекциясининг директори, фонд раисдоши.

— Дунёда ҳозирги сиёсий-иқтисодий шароит нечоғли мураккаб, муаммоли бўлмасин, республикамиз, унинг раҳбарияти олдида халқ тақдири, турмуш шароитига оид қанчалар залворли масалалар кўндаланг турмасин, биз ишонч билан айта оламизки, дунё юксакликларини бўйлаб турибмиз, атиги беш-ўн йил олдин ҳавас қилган жаҳоний чўққиларга чиқиб боряпмиз. Дунё билан тенг беллашиш, тенг муомала қилиш имкониятлари тобора кенгроқ очилиб бораётир.

Ўзбекистонимизнинг сиёсий-иқтисодий барқарорлиги, айни шу дунё сармояларию сармоядорлари, томири бақувват давлатлар билан борди-келди муомалалари, умуман жаҳон саҳнасига мустақил йўли, йўналиши, сиёсий услуби билан ўзига хос давлат, ўзига хос сиёсий-жуғрофий бир объект сифатида жаҳон юксакликларига кўтарилиб бориши энди реаллик бўлиб қолди, Ватанимизни шу сифати билан дунё тан олди ва таниди.

Энди, танишув, табиийки, икки ёқлама бўлиши лозим, дунёга биз қандай кўриняпмиз, дунё бизни қайси қиёфада таниб бормоқда — бу ҳам ниҳоятда муҳим долзарб масала. Биз дунё ҳамжамиятига кириб борамизми, демак, ўша жамиятларга ҳар жиҳатдан тенг жамиятлигимизни кўрсатишимиз лозим.

Бунинг бир йўли — матбуот, кенг маънода оммавий ахборот воситалари билан ҳам ўша мавқени кучайтириш. Матбуот — бу жамиятимизнинг овози, кўзи, қулоғи. Бугунги ички ва ташқи, халқаро ҳаётимизнинг кўзгуси.

Шу жиҳатдан қараганда, матбуотимизда оқсаш бор. У ўз вазифасини бажариб келяпти, аммо, бугун кўп айтиладиган жаҳон андозалари нуқтаи назаридан қарасак, оммавий ахборот воситалари борасида ечимини топиши керак бўлган муаммоларимиз талайгина. Биринчиси — матбуотни жаҳондаги илғор мамлакатларнинг эркин демократик матбуотлари даражасига чиқариш. Биз, эҳтимол, ҳозирча жаҳон учун яқинда мустақил бўлган янги давлатдирмиз, лекин кўп ўтмайди, эртага «эскирамиз», дунёнинг пойдор, илдизлари теран кетган, бугунининг чўққилари юксак бир давлатга айланамиз. Ўшанда бизнинг матбуотимиз ҳозирги ҳолида, сиёсатда ҳаваскорлиги даражасида қоладиган бўлса, унда катта ютқизиш ҳам бўлади.

Матбуотни демократлаштириш фонди энг аввало мустақил давлатимизнинг бугундаги ва келажакдаги мавқеига муносиб. Бу мавқени барча маънода кўзгудек акс эттириб турадиган матбуот яратиш, очиқ, эркин демократик ахборот муҳитини вужудга келтириш ва бунинг учун энг зарур бўлган оммавий коммуникацияни шакллантиришга қаратилади.

Масаланинг иккинчи жиҳати шундаки, Фонд бу борада гапириш, муаммо кўтариш, тавсиялар тайёрлаш, хуллас, «гап ўргатиш» билан чекланиб қолмайди. Балки матбуотни демократлаштириш жараёнига бугунги кунда жуда зарур бўлган моддий таъсирни ҳам ўтказади. Оммавий ахборот воситаларининг моддий техника базасини мустаҳкамлаш, уларга маблағ ёрдами кўрсатишдан тортиб, бевосита журналистларнинг малакасини оширишгача шуғулланади.

Шуниси характерлики, бизда бунақа кенг қамровли, имкониятлари катта фонд йўқ эди, назаримда, дунёда ҳам бундай ваколатли фондлар бармоқ билан санарли. Энди биздан талаб этиладигани — ишлаш, биз оммавий ахборот таҳририятлари, таъсисчиларимиз, ҳукумат органлари, матбуотга дахлдор барча тизимлар билан баҳамжиҳат, самарали ишлай билсак, Фонд Низомида белгиланган, Ватанимизнинг бугуни ва келажаги учун ниҳоятда зарур бўлган вазифаларни амалга ошира оламиз, деб ўйлайман.

«Халқ сўзи» мухбири Исмат ХУДОЁРОВ ёзиб олди

КОМИЛ ИШОНЧ БИЛАН

Жиззахдаги пластмасса буюмлари заводи ишчилари 50 хилдан зиёд халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришаяпти.

КЕЛАЖАК САРИ

СУРАТЛАРДА: корхонада тайёрланаётган моллар; ишчи М. Жўраев; оператор Х. Тожиева иш устида.

Б. ТЎРАЕВ олган суратлар.

Бугуннинг гапи

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ. ТАЛАБ ДАРАЖАСИДАМИ?

Мулкнинг нодавлат шаклларини ривожлантирмасдан туриб, иқтисодиётда дуруст натижаларга эришиб бўлмаслигини ҳаётнинг ўзи исботлаб турибди. Ислоҳотларни жадаллаштириш мақсадида 1992 йили Қашқадарёда мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитасининг ҳудудий бошқармаси ташкил этилганди.

Ҳозирги кунда унинг таркибида мулкни саноқдан ўтказиш ва баҳолаш маркази, республика кўчмас мулк, товар-хомашё, фонд биржалари ва миллий депозиторий филиаллари, «Тадбиркор» брокерлик идораси, «Қаршинвест» компанияси, хўжалик ҳисобидаги мулкни саноқдан ўтказиш ва баҳолаш Шаҳрисабз ҳудудий маркази, «Муҳаммад Намоз — 103» брокерлик фирмаси, «Нуринвестия» компанияси, «Кафолат» суғурта компанияси фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг саъй-ҳаракати билан ўтган даврда 2 минг 523 та корхона ва ташкилот мулк шаклини ўзгартирди, аксарияти ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. Тўрт йил мобайнида 27 миллион 893 минг квадрат метрдан зиёд уй-жой хусусийлаштирилди. Натижада вилоят бўйича 45 минг 688 оила шахсий уй-жойли бўлди. Жумладан, 15 минг 710 квадрат метр уй-жой имтиёзли равишда халқ таълими, соғлиқни сақлаш тизими ходимларига, фахрийларга шахсий мулк қилиб берилди.

Қашқадарёда хусусийлаштириш жараёни бошлангандан буён ташкил топган баъзи ҳиссадорлик жамиятлари, жамоа хўжаликлари, корхоналар, хусусийлашган ва ташкилотларда янгичасига, давр талабларига мос иш юритишга ҳаракат қилинмоқда, ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун ҳамкорлар жалб этиляпти, халқ истеъмоли моллари етказиб бериш чоралари кўрилаётир.

Ўзбекистон Республикасининг «Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги Қонунининг 8-моддасида «коммунал мулк объектларини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисидаги қарор қабул қилиш ҳуқуқи халқ депутатлари маҳаллий кенгашларнинг ижроия қўмиталарига берилади», дейилади Демак, хусусийлаштириладиган иншоотлар шаҳар, туман ҳокимлари томонидан қарор қабул қилингандан сўнггина расмийлаштирилиши, кучга кириши лозим. Лекин, ҳуқуқий бошқарма ва унинг ташкилотлари ходимлари анчагина иншоотларни шаҳар ва туман ҳокимликларининг розилигисиз хусусийлаштириб юборганлар.

Қарши тумани аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бирлашмасига қарашли тўқимачилик цехи хусусийлаштирилганлигини, ҳатто, туман ҳокимлиги ҳам билмай қолди. Шу ерда ишлайдиган Моҳигул Хушнаевага 37 та тикув ва тўқув машинаси ва бошқа ускуналар мавжуд бўлган ҳамда 70 хотин-қиз меҳнат қиладиган бу корхона бор-йўғи 9,2 миллион сўм-купонга сотилган.

Тахтақорача довонига кўтариладиган жойда бундан йигирма беш йилча муқаддам барпо этилган «Мингчинор» оромгоҳининг таърифи мамлакатимиз сарҳадларидан ташқарида ҳам маълум. Соҳибқирон Амир Темур қадамжоларини зиёрат қилиш учун Шаҳрисабзга келаётган ҳорижлик меҳмонлар «Мингчинор»да дам олишни, бу ернинг фусункор ва такрорланмас табиатидан завқланишни хуш кўрадилар. Оромгоҳда ресторан, ёғоч ва металлдан тикланган кенг саҳнли сўри, ёрдамчи бинолар барпо этилган. Унинг муҳташам биносига туташ чоғроқ тепалик ўйилиб, махсус бар тикланиб, ички қисми ҳар қандай хорижлик сайёҳнинг диққатини тортадиган даражада безатилган.

Ана шу улкан оромгоҳ хусусийлаштириш бошқармаси ходимлари томонидан Соли Ҳамидов номига 5,3 миллион сўм-купонга нархланиб берилган. Ваҳоланки, ўша пайтда, яъни 1994 йил бошида оромгоҳнинг биргина сўрисини 5 миллион сўм-купонга сотиб олиш амри маҳол эди...

Кейинги 2—3 йил мобайнида давлат савдоси ташкилотларига тегишли 537 та иншоот шу тариқа «эпчил» кишилар қўлига ўтиб кетди. Вилоят матлубот ҳиссадорлик жамиятлари тизими бўйича 1226 та савдо дўкони, 158 та умумий овқатланиш шохобчаси, 22 та ишлаб чиқариш корхонаси хусусийлаштирилди. Уларнинг фақатгина 8 таси «ким ошди» савдоси орқали сотилган, холос. Матлубот жамиятларига тегишли 1389 та иншоот қолдиқ нарх билан пуллаб юборилди. Бошқармадан тақдим этилган ҳисоботларда вилоятда тўрт мингдан зиёд кичик ва қўшма корхона мавжудлиги қайд этилган. Бироқ, бу корхоналарнинг айни пайтда қанчаси фаолият кўрсатмоқда? Неча киши меҳнат қилади? Қанча ва қандай турда маҳсулот ишлаб чиқаради? Бундай маълумотлар бу ерда ҳеч кимни қизиқтирмайди. Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш деганда, давлат томонидан ажратилаётган маблағларни ўнгу-сўлга совуришни тушунишаётгани кишини таажжубга солади.

Хусусийлашган корхона, цех ва бошқа иншоотларнинг 400 таси текшириб чиқилди. Уларни сотиб олган шахслар уч йилгача иш соҳаларини ўзгартирмаслик мажбуриятини олганлари ҳолда анчагина иншоотларда ихтисос ўзгартириб юборилган. Кўплаб ҳаммом, ишлаб чиқариш цехлари ёпилган.

Республика кўчмас мулк биржасининг Қашқадарё филиали ташкил этилгандан буён 58 марта «кимошди» савдоси бўлиб ўтди. Уларга қўйилган 2067 та иншоотдан бор-йўғи 416 таси ўз харидорини топди. Ҳар беш марта ўтказилган «ким ошди» савдосида биттадан иншоот сотилганига нима дейсиз?

Вилоят хўжалик судининг қарори билан. хусусийлаштириш бошқармаси томонидан берилган мулкка эгалик тўғрисидаги ўнга яқин ордерлар бекор қилинди. Айрим иншоотларга иккитадан ордер берилганлиги ҳам ажабланарлидир. Буни шунчаки эътиборсизлик, деб бўлмайди.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, вилоятда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш юзасидан олиб борилаётган ишлар бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Жойларда бу борада ҳамон ўзибўларчилик, расмиятчилик ҳоллари мавжуд. Мулк шаклини ўзгартирган жамоаларга амалий ёрдам кўрсатиш, уларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш эътибордан четда қолаяпти. Аксарият корхоналарнинг номи ўзгаргану, иш услуби эскича.

Шулар ҳақида ўйларкансан республика Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил ярим йиллик иш якунларига бағишланган мажлисида юртбошимиз таъкидлаган қуйидаги сўзлар беихтиёр ёдга тушади: «Олға силжишимизнинг бош шарти бу — хусусийлаштиришни кенгайтириш, мулк шаклларини тубдан ўзгартириш ва бозор инфраструктурасини шакллантириш билан боғлиқ ислоҳотларни янада чуқурлаштиришдир. Хусусийлаштириш масаласида расмиятчиликдан, юзаки ёндашувлардан, тўрачиликдан воз кечиш ва уларга бутунлай барҳам беришдир».

Пўлат ГАДОЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

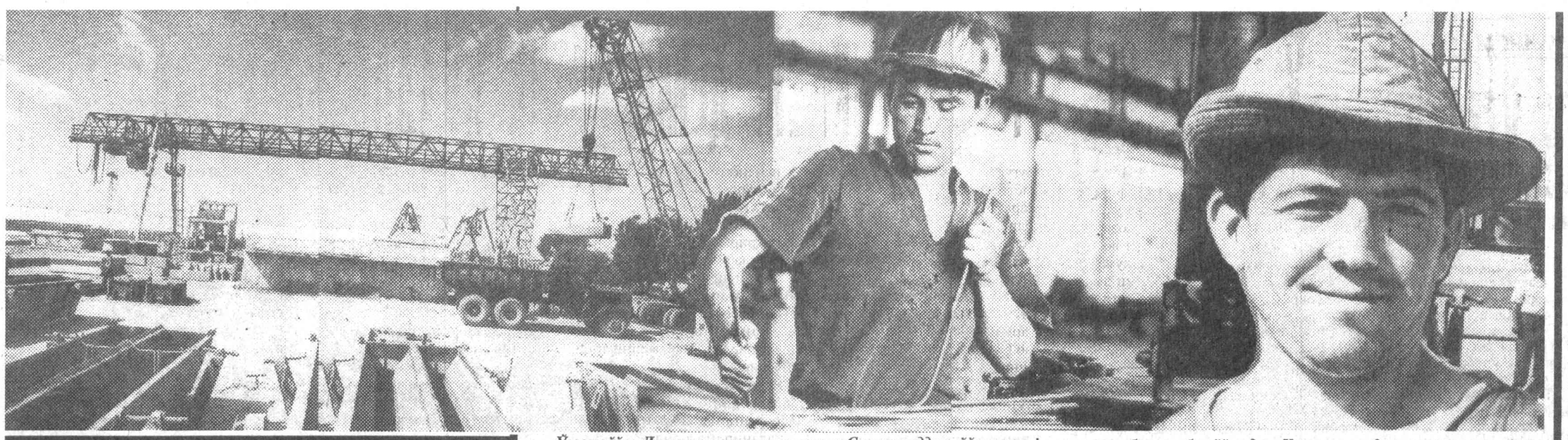

«Ўзавтойўл» Давлат концернига қарашли Самарқанддаги йўл қурилиш материаллари комбинати нафақат Самарқанд вилояти йўлларини, балки қўшни Бухоро, Навоий, Қашқадарё вилояти қурувчиларига ҳам темир-бетон маҳсулотлари тайёрлаб бермоқдалар.

Муродхон Ҳожихонов раҳбарлик қилаётган қурувчилар жамоаси шу йилнинг 7 ойида 40 миллион сўмдан зиёдроқ қурилиш монтаж ишларини бажариб қўйишди. Ҳозирги кунда унинг ҳамкасблари Чўпонота массивида, Ургут туманидаги Тахтиқорача довонида катта ишларни амалга оширмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: қурилиш майдонида; Пайвандчи Ўлмас Баҳриев Кўтарма кран машинисти Олим Жўраев.

Т. НОРҚУЛОВ олган суратлар.

Во, ажабо!

«КЕЛГАНИ ЙЎҚ, КЕЛСА, БЕРАМИЗ»

Эсингизда бўлса, бултур мустақиллик байрами олдидан «Совға» лотереяси ўйналган эди. Яхши ният ила лотерея билетларидан харид қилиб олган кўпгина фуқароларимиз адашмаган экан.

Ўйиндан сўнг уларнинг уйи шодликка тўлди. Аммо бу шодлик баъзи хонадонларда узоққа чўзилмади. Келинг, яхшиси бу ҳақда газетхонларнинг ўз «оғзи»дан эшитайлик.

«Шаҳарга тушиб совға лотерея билетларидан бир қанчасини сотиб олдим. Улардан бирига болалар аравачаси чиқди.

Мен араваҷани уйга олиб келиб болаларимни тағин-да ҳурсанд қилиш мақсадида Денов шаҳар Халқ банкига шошилдим. Улар 075943 сонли УВ серияли чек ёзилган қоғозни қўлимга тутқазишди ва туманлараро улгуржи савдо базасига мурожаат қилишимни айтишди. Не-не орзу ҳаваслар билан база раҳбариятига бориб учрашдим. Улар «ютуғингиз келгани йўқ, келса берамиз», деб жавоб беришди. Мана, орадан бир йил ўтиб бормоқда. Базадагилар эса ҳамон битта гапни тўтидек такрорлашади: Ютуқ келгани йўқ...

Назар АЛИЕВ,
Сурхондарё вилояти, Денов тумани».

«1420 сўмлик улкан деворий соат!..

Ютуқли билетга кўзим тушганидаги ҳаяжонли ҳолатим ҳамон ёдимда. Оиламиздагиларнинг суюнганини айтмайсизми... Аммо, бу ютуқ менга бир қанча ташвишу юмушни «совға» қилган экан. Ютуқни олиш учун вилоят маданий моллар улгуржи савдо базасига роса ўн бир марта бориб келдим. Йўл ҳақига сарфлаган пулларим ўртача ҳисобда 120-150 сўмдан тушганидаям, ютуқ миқдоридан ошиб кетади. Очиғини айтсам, мен бундан кўра, лотереяга ҳеч нарса чиқмаганида сира афсусланмасдим...

Исмоил НАЗАРОВ,
Андижон вилояти, Қўрғонтепа шаҳри».

Бу ҳали ҳаммаси эмас. Марҳаматлик Раҳимжон акамиз накд 9,5 минг сўмлик «корпусная мебель» ютуғига эга бўлганидан сўнг, хурсандчилигини яширолмай дўстларига чойхонада ош қилиб берибди. Ютуқ шарофати билан қилган сарфу харажатларини ўтириб, бундоқ ҳисоблаб кўрса, ўша пулларига битта эмас, иккита мебеллар тўплами харид қилса бўлар экан. У бунга сира ачинаётгани йўқ. Аслида халқимизнинг ўйин-кулгуси учун шунга ўхшаш баҳона-ю сабаб керак, у «Совға»ни сансоларлигидан зарарланади, холос. .

Тўғри, лотереясига енгил автомашина ютиб олганлар ҳам бўлди. Лекин чекка вилоятлардаги фуқароларимизнинг бу бахт нашидасини суришдан бенасиб қолишга нима сабаб бўлмоқда? Нега улар қарийб бир йилдан бери масъул идоралар эшигида сарсон-саргардон бўлиб юришибди. Бу ҳақда мутасадди ташкилотлардан жавоб кутиб қоламиз. Ўйлаймизки, улар бизга ҳам, «ютуқ келгани йўқ, келса жавоб берамиз» деган мазмунда эмас, ижобий маънода, илиқ жавоб йўллашади.

Ўктам ДЎСТЁР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳамкорлик ришталари

ЎЗБЕКИСТОН – АҚШ: АЛОҚА ТИЗИМИ ТАКОМИЛЛАШМОҚДА

Мамлакатимизда «Ўздунробита» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонасининг ташкил этилганига уч йилдан ошаяпти. Ана шу қисқа вақт ичида у ўзининг ўта замонавий алоқа станциялари, митти, ихчам уяли телефонлари билан халқимизга тезда танилди. Ҳозирги кунда эса республикамизда ушбу уяли телефон тармоғи хизматидан олти мингдан зиёдроқ киши фойдаланаяпти. Уларнинг аксарият қисми давлат хизматчилари, тижоратчи ва хорижлик сармоядорлардир.

Айни пайтда мазкур уяли радио телефон тармоғи нафақат Тошкентда, балки эфир тўлқинларини узатиш анча қийин бўлган Самарқанд, Бухоро, Урганч, Қарши, Андижон вилоятларида ҳам ишлаб турибди. Фарғона ва Наманган вилоятларида эса бундай телефон тармоқларини ишга тушириш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Бундан ташқари қўшма корхона мутахассислари йирик шаҳарлар ҳамда асосий транспорт магистралларидаги мавжуд алоқа тизимларига электромагнит сигналларини жорий этишни режалаштиришган.

Яқинда қўшма корхонада бўлиб ўтган конференцияда телефон тармоқларини такомиллаштиришга мўлжалланган узоқ йиллик иш режалари ва шунга оид лойиҳалар қайта кўриб чиқилди. Унда, шунингдек, бошқа жойларда ҳам янги телефон станцияларини барпо этиш, иш ҳажмини кескин ошириш масалалари ҳам муҳокама этилди. Сабаби — Ўзбекистоннинг телекоммуникация тизимини такомиллаштиришга сармоя сарфлаётган хорижлик ишбилармонларнинг сони йил сайин ортиб бормоқда. Бу жараён эса келгусида хорижий сармоядорлар ўртасида кескин рақобатни вужудга келтириши аниқ. Шу боис қўшма корхона жамоаси мижозлар манфаати йўлида жиддий саъй-ҳаракат қилмоқда.

Зеро, «Ўздунробита» мамлакатимизда телекоммуникация тармоғини ривожлантириш борасида юксак тажрибага эга. Қолаверса, ушбу жамоа аҳли икки йилдан бери алоқа хизмати учун тўланадиган тўловларни доимий равишда тушириб келмоқда. Мижозлар учун янги-янги имтиёзлар берилмоқда. Жумладан, радиотелефон нархлари дастлабкисига нисбатан 63 фоиз, AMPS, MICRO TACELLTE русумли янги аппарат турлари ўн фоиз арзонлаштирилди. Ўрнатиб, ишга тушириб бериш 25 фоиз, бир дақиқалик гаплашиш ўртача 12 фоиз туширилди. Ёзги мавсумда эса олти рақамли уяли телефони орқали шаҳарлараро сўзлашувнинг имтиёзли ва текин турлари жорий этилди.

Масаланинг муҳим томони шундаки, «Ўздунробита» маъмурияти шу бугунга қадар олган даромадларини четга олиб кетганича йўқ. Аксинча, улар янги алоқа тизимини ривожлантириш борасидаги йирик лойиҳаларга сарфланаяпти. Жами маблағ эса 50 миллион АҚШ долларидан зиёдроқни ташкил этади.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, агар корхонанинг мижозлари орта бориб, белгиланган нархлар доимий равишда тушириб борилса, келгусида ушбу замонавий телефон тармоғи хизматидан нафақат хизматчилару ишбилармонлар, балки оддий одамлар ҳам баҳраманд бўладилар.

«Ўздунробита» маъмуриятининг олдида турган ягона мақсад ҳам аслида шундан иборат.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОБ-ҲАЁТ ТРАССАСИ

Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи мажмуига кирувчи объектлардан бири Қуйимозор сув ҳавзасидан тортилаётган об-ҳаёт трассасидир.

Ана шу сув йўли қурилиши насос станциясининг иккинчи кўтармасини «Амубухороканалқурилиш» бошқармаси бўлимлари бунёдкорлари айни пайтда зўр ғайрат-шижоат билан бунёд этмоқда.

Ушбу зарбдор қурилишда бетончи ва монтажчилар 1000 кубометр яхлит ҳамда 800 кубометрли йиғма темир-бетонларни ўрнига қўйишлари, шунингдек, бутун масофадаги қувурларни улашлари керак. Қурувчиларнинг фидойилиги туфайли объектни фойдаланишга топшириш муддати тобора яқинлашаяпти.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Музработ туманидаги А. Набиев номли жамоа хўжалиги чорвадорлари қишловга ем-хашак жамғаришни бошлаб юборишди.

Суратда: маккажўхоричилик бригадаси бошлиғи А. Аҳмедов.

И. Хўжаев олган сурат.

ПОЛЬША ТАЖРИБАСИ

Республика давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитасининг Сурхондарё вилоят бошқармасида хусусийлаштириш бўйича Польша мамлакати тажрибасини ўрганишга қаратилган семинар-кенгаш ўтказилди.

Унда Европа ҳамжамияти эксперти, иқтисодиёт фанлари доктори Людовик Хейин хусусийлаштиришнинг асосий омилларини Польша мисолида гапириб берди, шунингдек, семинар қатнашчиларини қизиқтирган кўплаб саволларга жавоб қайтарди.

Маълум бўлишича, польшаликларнинг хусусийлаштириш борасидаги тажрибалари Ўзбекистоннинг бугунги бозор иқтисодиёти шароити учун ниҳоятда қўл келар экан. Дастлаб уни Сурхондарё вилоятида тажриба тариқасида қўллаб кўриш учун зарурий чора-тадбирлар белгиланди.

Ў. Ҳайдаволов.

БИЗ-КУ МАЙЛИЯ, МЕҲМОН КЕЛИБ ҚОЛСА...

Бизнинг Аламли маҳалламизда бир неча минг киши яшайди. Бу ерда тўрт қаватли марказий касалхона, бир қанча дўконлар, чойхоналар мавжуд. Мана бир неча йилдирки, маҳаллада яшовчиларни битта муаммо қийнаб келади: у ҳам бўлса ичимлик сувининг танқислигидир. Бу тўғрида туман ва шаҳардаги мутасадди раҳбарларга кўп бор мурожаат қилдик, аммо фойдаси бўлмаяпти.

Маҳалламиздаги хотин-халаж, бола-чақа ҳар куни пақир кўтариб, сувга чиқади. Ўзимиз-ку, майли, уйга меҳмон келиб қолса жуда ҳижолат чекамиз. Чой қўйиш, қозон қайнатиш уёқда турсин, гоҳо юз-қўл ювишга ҳам сув тополмай қолган пайтларимиз бўлган. Шаҳар «Сув оқова» идорасидагилар эса гапимизга қулоқ тутишмаяпти.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида ҳамма нарсани сотиб олаверишнинг ўзи бўлмайди. Шуни мулоҳаза қилиб, деярли барча ўз томорқаларига сабзи, пиёз, помидор, картошка кабиларни экишган. Аммо, сув бўлмаса қийин экан. Не бир умид билан қозонимизни қайнатармикан, деб эккан экинларимиз сувсизликдан қовжираб қолаяпти. Дардингни кимга айтишни ҳам билмайсан...

Қ. АШУРОВ,
С. АБДУЛЛАЕВ,
Ғаллаорол тумани, Аламли маҳалласида яшовчилар номидан (жами 12 имзо).

АРЗИМИЗНИ ТИНГЛАШМАЯПТИ

Биз яшаётган Чоршанбй посёлкасида аҳоли жуда гавжум жойлашган. Улар орасида иккинчи жаҳон ва афғон уруши қатнашчилари, Чернобиль фожиаси ногиронлари, кўп болали оилалар ва бошқа бир қатор турмуш шароитларини яхшилашга муҳтожлар бор.

Афсуски, шундай обод ва кўркам, соф ҳаво уфуриб турган қишлоғимизда касалхонадан бошқа ҳеч бир жойга табиий газ кирмаган. Биз кўпчилик номидан ариза ёзиб шу йилнинг январь ойида қишлоқ кенгаши раиси Баҳодир Самиев ва туман ҳокими Шуҳрат Алланазаровларга топширган эдик. Аммо, арзимизга на оғзаки, на ёзма жавоб берилди, на бирор амалий иш қилинди.

Ўйлаймизки, бундан 660 йил муқаддам ҳам ота-боболаримиз истиқомат қилган бу маскан тез орада газлаштирилади.

А. ЭРНАЗАРОВ,
Шаҳрисабз тумани,
Улуғбек жамоа хўжалиги, 2-гуруҳ ногирони.

ЎЗЛАРИ ТАСДИҚЛАБ ТУРИШИБДИ-Ю, АММО...

Хонобод шаҳри М. Мадраҳимов кўчасида қиш ойларида табиий газ ниҳоят даражада паст ёнганлиги боис кўмир харид қилиб, ортиқча ҳаражат қилингани ҳамда мевали ва тут дарахтларини кесиб ёндирилаётганидан ташвиш чекиб, шаҳар прокуратурасига мурожаат қилган эдик.

Аризамизни шаҳар прокуратураси текшириб, ҳал этиш учун вилоят газлаштириш идорасига юборган экан. Шунга кўра вилоят газ идораси вакили Қ. Умаров келиб текшириб кетган бўлди. Лекин у биронта маҳалла аҳли билан шикоятда кўрсатилган фикрлар юзасидан умуман суҳбат ўтказмади.

Аслида газ босимининг чиқиши меъёр бўйича қиш кунларида 10-12 м.куб атмосфера атрофида бўлиши керак. Лекин бу кўрсаткич «Хонободгаз» идорасининг шаҳар прокуратурасига йўллаган расмий жавоб хатига қараганда вилоят бўйича 3-4 м.куб атмосферадан ошмаган. Мадомики, қиш даврида газ босими меъёридан бир неча марта паст бўлганлигини тасдиқлаган раҳбарлар оралиқдаги фарқ учун газ ҳақининг бир қисмини бўлса-да, қайтариш ёки тўлов суммасини камайтириш ҳақида бош қотирмаётир. Шу йилнинг май ойидан газ ҳақига катта миқдорда устама нарх қўшиб, аҳолидан ундириб олинмоқда. Гўёки, қиш чўзилиб кетгани учун эмиш...

Хуллас, аҳоли 1996 йил қишки мавсум бўйича газ босимидаги фарқ ва 25 мартдан 10 апрелгача умуман газ берилмаганлиги учун қайта ҳисоб-китоб қилинишини истайди.

С. РОЗИҚОВ,
Э. ШОКИРОВ,
Андижон вилояти (жами 20 имзо).

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, ФИРМАЛАР, ТЕЛЕРАДИОЭШИТТИРИШ ВА КАБЕЛЬ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ ТАҲРИРИЯТ ВА СТУДИЯЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа хизмати соҳасидаги фаолиятини лицензиялаш тўғрисида эълон

Даставвал, сизга шуни яна бир карра эслатиб ўтмоқчимизки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1996 йил 12 майдаги 175-сонли қарори билан "Алоқанинг магистрал ва халқаро линияларини лойиҳалаш тўғрисидаги низом"ни тасдиқлади.

Мазкур қарорга мувофиқ мулкчилик шаклидан қатъи назар, телерадиоэшиттиришларни тарқатиш соҳасидаги фаолият кўрсатувчи корхона ва ташкилотлар 1996 йил 1 сентябрғача муддатда кўрсатиладиган фаолиятлари учун махсус рухсатнома (лицензия) олишлари зарур.

Ҳужжатлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг лицензия бериш тўғрисидаги йўлланмаси билан бирга кўриб чиқилади.

(*Ишчи гуруҳ манзили:* ***Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 1-проезд, 6-уй, 729-хона, тел. 33-49-30***).

Фаолиятнинг лицензиялашган тури телерадиоэшиттиришни тарқатиш ҳуқуқига эга.

Лицензияни олиш учун Вазирлар Маҳкамаси комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари зарур:

- Белгиланган тартибдаги ариза;

- Таъсис ҳужжатлари ёки уларнинг тасдиқланган нусхаси, корхона (ташкилот)нинг рўйхатдан ўтганлиги ҳақидаги ҳужжатлар;

- Алоқанинг, қайсиким корхона (ташкилот) ихтиёрида бўлган техник воситалари тўғрисидаги маълумотномаси, тармоқни ташкиллаштириш режаси ва бажарадиган ишларидан қатъи назар, бошқа зарур ҳужжатлар;

- Лицензия бериш учун йиғим тўлови ҳақидаги ҳужжатлар.

Шулар билан бир вақтда Алоқа вазирлигининг тегишли эксперт хулосаси ҳам топширилади.

Лицензия 5 йиллик муддатга берилади.

Лицензиялар шартларига риоя қилиш назорати Давлат алоқа инспекция томонидан таъминланади.

Ўз фаолиятини лицензиясиз ёки низомда кўрсатилган тартибни бузган ҳолда олиб бораётган корхона ва ташкилотлар амалдаги қунунлар билан жавобгар бўладилар.

ДИҚҚАТ!

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 12 майдаги 175-сонли қарорида кўрсатилишича, белгиланган муддатта - 1996 йил 1 сентябргача лицензия олмаган корхона ва ташкилотларнинг фаолияти ноқонуний ҳисобланади ва фаолиятнинг ушбу тури бўйича олган маблағлари бюджет ҳисобига ўтказилади.

Муҳтарам раҳбарлар! Телерадиоэшиттиришларини тарқатиш бўйича фаолият кўрсатиш учун лицензияни ўз вақтида, белгиланган тартибда олишингизни сўраймиз.

Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги.

ЛИЦЕНЗИЯ ТАРҚАТИШ БЎЙИЧА АРИЗА НАМУНАСИ

Транспорт ва алоқа соҳаларини лицензиялаш бўйича Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Комиссияси

Лицензия бериш бўйича
АРИЗА

(фаолият турининг номи)

1. Аризачининг номи ____________
2. Почта манзили ____________
телефон : ______ телефакс: ______ телекс: ______
3. Аризага илова қилинадиган ҳужжатлар рўйхати

М.Ў. Раҳбар имзоси

Сўз — дипломатларга

Мелкулангара КУМАРАН БХАТРАКУМАР:

«МАМЛАКАТИНГИЗ КЕЛАЖАГИ ЎТМИШИ КАБИ БУЮКДИР»

Ҳиндистон Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси билан суҳбат

— Жаноб элчи, холис дипломат сифатида айни дамда юртимиз келажагини қандай тасаввур этмоқдасиз?

— Ўзбекистон мустақил тараққиёт йўлини тутганига беш йил бўлишига қарамай, ўзининг иқтисодий, сиёсий муаммоларини ўзи ҳал қила олишга қодир давлатдир. Унинг ер усти, ер ости бойликлари беқиёс, иқлими мўътадил, ери саховатли, одамлари меҳнаткаш. Шубҳа йўқки, Ўзбекистоннинг ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий истиқболи порлоқ. Мамлакатингизнинг бозор иқтисодиётига тинч йўл билан босқичма-босқич, ҳеч қандай «сакрашлар»сиз муваффақиятли кириб бораётганини бутун жаҳон эътироф этмоқда.

Айтиш мумкинки, мустақил тараққиёт даврининг беш йилидаги давлат қурилиши ва иқтисодиёт жараёнлари Ўзбекистон учун осон кечмади. Бироқ мамлакатингиз шу қисқа давр ичида катта йўлни босиб ўтди. Бу, хусусан, унинг иқтисодий мустақиллик йўлида олиб бораётган кенг қамровли ишларида намоён бўлмоқда. Бу борада барқарорликни таъминлаш, миллий валютани мустаҳкамлаш, шу билан бирга мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, хусусийлаштириш жараёнини жадаллаштириш ҳамда ҳақиқий рақобат муҳитини шакллантиришга эришиш ва чет эл сармояларини кенг жалб этиш сингари тадбирларни изчиллик билан амалга оширилаётганлигини эслаш ўринли деб, ўйлайман. Мамлакатингиз ўзи белгилаган режалар сари одимлаётганлигини кўриб турибмиз. Асакада бунёд этилган автомобиль заводи бу фикримизнинг тасдиғидир. Бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шунингдек, Ўзбекистон ўз ташқи сиёсатини тинч-тотув яшаш, бошқа мамлакатлар ички ишига аралашмаслик, ўзаро ҳамжиҳатлик ва манфаатдорлик тамойиллари асосида амалга ошириб, жаҳон ҳамжамиятида обрў-эътибор қозонмоқда. Мамлакатингизнинг минтақада тинчлик ва хавфсизликни сақлаш борасида билдираётган таклиф-у, ташаббуслари халқаро ҳамжамият томонидан фаол қўллаб қувватланмоқда.

Мамлакатимиз мустақил Ўзбекистоннинг жаҳон аренасида эришаётган ҳайратомуз муваффақиятларини эътибор билан кузатиб бормоқда. Зотан, бу дадил саъй-ҳаракатлар жаҳонда тинчлик ва осойишталикни мустаҳкамлашга кўмаклашади. Аминманки, мамлакатингиз келажаги ўтмиши каби буюкдир.

— Элчи жаноблари, эртага Ҳиндистон мустақиллигининг 49 йиллиги тантаналари нишонланади.

— Дарҳақиқат, сизларнинг тақвимингизда 1991 йил 1 сентябрь қандай улуғ кун саналса, Ҳиндистонда шундай сана 1947 йил 15 август кунига тўғри келади. Мамлакатимиз мустақиллигининг тарихи қанчалик узоқ бўлмасин, у ўзига хосдир. Ҳиндистоннинг мустақилликка эришиши учун юз йиллаб вақт керак бўлган эди. Халқимизнинг истиқлол йўлидаги узоқ йиллик курашлари натижасида мустамлакачилик занжирларидан бутунлай халос бўлдик. Озодлик мамлакатимизни тараққиёт сари мустақил ҳаракат қилишига катта имкониятлар очиб берди. Шу боис ҳам 15 август биз учун ғоят қадрли кун ҳисобланади.

Ушбу байрамни мамлакатимиз халқи ижтимоий-иқтисодий соҳаларда қўлга киритган муҳим ютуқлари билан кутиб олмоқда. Ҳиндистон иқтисодиёти охирги беш йилликдаги йиллик ўсиш суръати тахминан 7 фоизни ташкил қилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми эса 12 фоиздан ошди. Қишлоқ хўжалиги соҳасида эришаётган ютуқларимиз билан ҳам фахрланамиз. Ҳиндистон эришаётган бу юксак кўрсаткичлар, аввало, мустақилликнинг тўғри, яхши ўйланган, пухта ҳисобланган сиёсати натижасидир.

Шу ўринда мен мустақиллик байрами арафасида турган ўзбек халқини ушбу байрам билан муборакбод этаман. Уларга тинчлик ва фаровонлик, тўкинлик ва муваффақиятлар тилайман. Биз ушбу меҳмондўст юртни, унинг сахий халқини самимий севамиз. Ҳамкорлигимиз томирлари теран, таърифлари катта бир тарихдир. Икки дўст халқ ўртасидаги ана шу азалий муносабатлар келгусида бунданда юксалиши шак-шубҳасиздир.

«Халқ сўзи» мухбири Ф. САНАЕВ суҳбатлашди.

Қоғозимизнинг сифати сизга маълум

Краснокамск шаҳридаги "ГОЗНАК" қоғоз фабрикаси

Юксак бадиий нашрлар, проспектлар, плакатлар ва ҳоказоларни чоп этиш учун оғирлиги 50-235 г/м², оқлиги 100% ҳар хил форматда рулонли ГОЗНАК қоғозларини

ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРХОНАДАН СОТАДИ

Ксерокопия учун "А-4" форматли ҚОҒОЗЛАРНИ сотамиз. Оғирлиги 80 г/м² оқлиги 100% бир пачкада 5 кг - баҳоси - 520 сўм.

"Ф-84" ГАЗЕТА ҚОҒОЗИ.

Бир тоннасининг баҳоси - 60000 сўмдан сотилади.

Тел./факс: (3712) 657751, пейджер 2729, 9108, тел.: 444604, 444605.

• Тарих — улкан қадрият

ЕТМИШ ЙИЛ ХАЛҚДАН ЯШИРИБ КЕЛИНГАН КИТОБЛАР

Мустақилликка эришгунимизга қадар, биз Самарқанднинг 2500 йиллик тарихга эгалиги-ю, Африосиёб ёдгорликлари ҳақидагина юзаки маълумотларга эга эдик, холос. Дунёни ҳайратга солган Шоҳи Зинда, Регистон майдонидаги Улуғбек, Шердор, Тиллакори мадрасалари қалбимизга ғурур бағишларди-ю, лекин бу ғурурнинг кўзи кўр эди.

Ваҳоланки, Самарқанд тупроғининг ҳар бир сиқимида юзлаб қисматлар руҳи, ҳар бир ғиштида минглаб синоатлар асрори, тарихий китоблар ҳар қатида беҳисоб ҳодисотлар тафсилоти мужассамдир.

Истиқлол бу — халқнинг ўзлигини англаш. Озод халқнинг ўтмиши, бугуни, келажаги ўзиники. Унинг ўтмишини энди ҳеч ким бўяб-бежамайди, бугун кўзини боғламайди, эртасини кишанламайди. Мамлакатимизнинг мустақилликка эришиши қадим Самарқанд тарихини бор бўй-басти билан намоён этишга имкон берди.

Самарқанд тарихига алоқадор буюк шахслар Амир Темур, Хўжа Исмоил Бухорий, Хўжа Аҳрори Вали, Мирзо Улуғбек, Ялантушбий Баҳодир каби ўнлаб зотларнинг ҳаёт ва фаолияти «қайчиланмасдан», «қолипга солинмасдан» халққа етиб келмоқда. Бу борада ҳали бизга номаълум, лекин жаҳон илмий жамоатчилигининг аллақачон бебаҳо ҳазинасига айланган тарихий асарларнинг нашр этилаётгани ғоятда хайрли бўлмоқда. 70 йил халқдан яшириб келинган, аммо бебаҳо тарихий аҳамиятга молик Абу Тоҳирхўжа Самарқандийнинг машҳур «Самария», Абу Ҳакими Самарқандийнинг «Қандия» асарлари, ал-Бухорий, Махдуму Аъзам Шайх Худойдоди Вали каби улкан тарихий шахсларнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги китоблар шулар жумласидандир.

— Самарқанд тарихи, агар таъбир жоиз бўлса, муқовасидаги ёзувдан бошқа бир сатри ҳам ўқилмаган китобга ўхшайди, — дейди самарқандлик матншунос ёш олим Комилхон Каттаев. — Истиқлол туфайли биз — олимлар беҳисоб хазинага дуч келдик. Ишонасизми, биргина ўзимнинг ҳар йили тарихий мавзудаги 7-8 тадан китобларим нашр этилмоқда. Бу борадаги ишимизнинг охири кўринмайди. Шу кунларнинг келганига, озод, ошкора замонага эришганимизга минг бора шукрлар қиламан.

Т. ДОЛИЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Гулистонда Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб қишлоқ ёшларининг биринчи Республика спартакиадаси бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлардан вакиллар иштирок этди.

Суратларда: шашкачилар мусобақаси; спартакиаданинг очилиш пайти.

Б. Тўраев олган суратлар.

"ВЕТДОРИ" ФИРМАСИ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРХОНАЛАРИДАН ҚУЙИДАГИ ДОРИЛАРНИ АРЗОН НАРХЛАРДА ТАКЛИФ ЭТАДИ.

ПУЛВМОКИТ (қорамол, қўй ва эчкиларда микроб касалликларига қарши қўлланилади)
КИТАФУРАЛ (паррандачилик учун)
КОЛИБРИОН (турли хил жониворларни даволашга мўлжалланган)
СУИ-ФЕР (инъекция қилинадиган декстран темир эритмаси)
ВИТЕР-ЧОККЕ (жониворларга ичириладиган А, Д3, Е, С, К витаминлари эритмаси)
ЭНЗАПРОСТ (инъекция қилинадиган гармонли дори)
ВЕТРИМОКСИН ЛА (чорва ва уй ҳайвонлари учун инъекция қилинадиган бактерицид антибиотик)
ФЕРВЕТРИН 20%ли (темир таркибли, инъекцияга мўлжалланган)
ТЕТРАВЕТ ЛА (қорамол, қўй ва эчкиларга инъекция қилинадиган витаминлар ва аминокислоталар мажмуи)
ИНТРАМИЦИН (от, қорамол, қўй, эчки ва бошқа уй ҳайвонларига инъекция қилинадиган универсал бактерицид антибиотик)
ДИСТИОСИКС (мускул пардаси шамоллашига қарши инъекция қилинади)
СУЛЬФЕТРИМ (инъекция учун: таркибида антибиотик ва икки сульфаниламид бўлган, таъсир доираси кенг, комплекс антимикроб)
БЕРИНИЛ (инъекция учун)
ОКСИТОЦИН (инъекция қилинадиган гармон дори)
АЛЬБЕНЗОЛ 10%ли (суспензия, суюқ ҳолатда)
БОЛЪФО-СПРЕЙ (уй ҳайвонлари сақланадиган жойларни дезинфекция қилиш учун)

Шунингдек, буюртма бўйича бошқа зарур ветеринария дори-дармонларини ҳам арзон нархларда етказиб берамиз.

Телефон: 41-08-66.

ИСТИҚЛОЛ ФИЛЬМЛАРИ

«Хўжаободнинг бугунги жамоли» номли ҳужжатли фильмни «Ўзбеккино» давлат компанияси таркибига кирувчи «Анварфильм» муаллифлик кинофирмаси ижодкорлари суратга олмоқда. Истиқлолни тараннум этувчи мазкур фильмда Хўжаобод туманининг тарихи, бугуни ва эртаси ҳақида ҳикоя қилинади.

Фильм Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 5 йиллиги арафасида намойиш этилиши учун телевидение фондига ўтказилади.

Ф. Усмонов.

Марказий Осиё Давлатларидаги тадбиркорлар, бизнесменлар, улгуржи ва чакана савдо билан шуғулланувчи барча шахслар диққатига!

Жаҳон бизнес оламида энг машҳур, нуфузли **"SOLI", "KARSA"** фирмаларининг *Ўзбекистондаги расмий вакили* **"S&V"** (Эс-Энд-Ви) *қўшма корхонаси:*

лаззатли, тўйимли, болалар ва катталарга аталган, тўй-маъракаларингизни ҳижолатсиз ўтказишингизда асқотадиган турли хил ширинликлар, қандолат маҳсулотларини нақд пулга сотади.

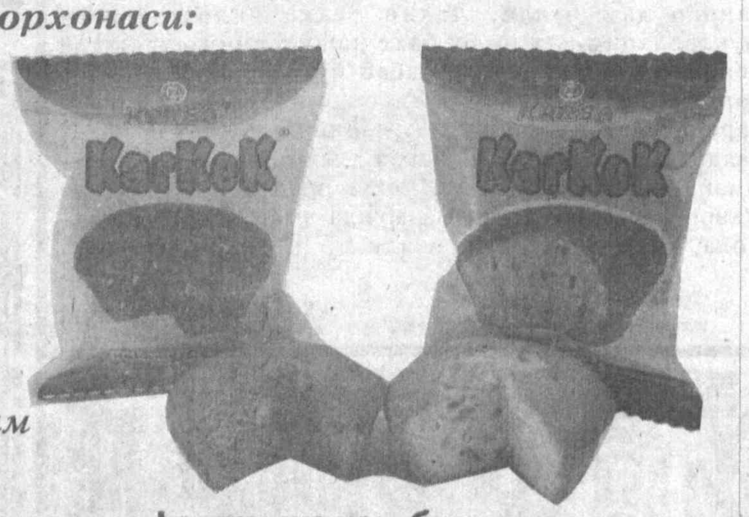

"KARSA" - *бу бетакрор таом емак лаззатидир!*
"KARSA" *маҳсулотларига бутун олам интилади!*

шунингдек, сифатли, жаҳон бозорида харидоргир, ўз нуфузига эга бўлган, энг асосийси арзон, бежирим идишларда қадоқланган кир ювиш воситаларини ҳам нақд пулга харид қилишингиз мумкин.

"SOLI" *бу тежамли вақт, оҳори тўкилмаган кийим-кечакда юришингиз, юз чеҳрасидек тиниқ уй-рўзғор идишлари тутишингизга кафолатдир.*

"S&V" қўшма корхонаси билан ҳамкорлик қилинг, янглишмайсиз!

Манзил: Тошкент шаҳри, Абдулло Қодирий кўчаси, 11-уй. Тел.: 41-20-31, 41-20-51. Факс: 41-38-23.

ҲИССАДОРЛАРНИ ЧОРЛАЙМИЗ

1996 йил 12 сентябрда Тошкент қурилиш материаллари комбинати ҳиссадорлик жамиятининг йиғилиши бўлиб ўтади.

Кун тартибида:

1. Тошкент қурилиш материаллари комбинати иши натижалари ва уни такомиллаштириш истиқболлари.
2. Жамиятнинг 1995 йилги фаолияти аудити натижалари.
3. Тафтиш комиссияси ҳисоботи.
4. Даромадни тақсимлаш тартиби ва дивидентларни тўлаш ҳажми ҳақида.
5. Тошкент қурилиш материаллари комбинати ҳиссадорлик жамияти уставининг янги таҳрири ҳақида.
6. Тошкент қурилиш материаллари комбинати ҳиссадорлик жамияти аудитини тасдиқлаш тўғрисида.
7. Тошкент қурилиш материаллари комбинати ҳиссадорлик жамияти бошқарувчи таркиби тўғрисида.
8. Ҳар хил масалалар. Умумий йиғилишда қатнашадиган ҳиссадорларнинг рўйхати 1996 йил 1 январгача бўлган муддатгача ҳисобланади.

Тошкент қурилиш материаллари комбинати ҳиссадорлик жамиятининг йиғилишида қатнашадиган акционерлар муҳокамага қўйилган масалалар материаллари билан 5-11 сентябрь кунлари соат 10 дан 17.00 гача танишишлари мумкин.

Манзилгоҳимиз: Усмон Носир кўчаси, 2-проезд, 2-уй.
Мурожаат учун телефонлар: 50-80-03, 50-91-60.

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КОМБИНАТИ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ БОШҚАРУВИ.

"ЎЗБЕКМАЗСЕРВИС" ҚК

МАЗ автомобилларига эҳтиёт қисмлар сотиб олишни таклиф қилади.

ШУ ЖУМЛАДАН:
*** плунжер жуфтлари;
*** ТНВД насослари;
*** олд ойналар /суперМАЗлар учун/;
*** МАЗ-8926 прицеплари.

СОТИЛАДИ:
*** ЯМЗ-238 ва ЯМЗ-236 двигателлари;
*** 320 x 508, 260 x 508, 205 x 70 R 14, 175 x 70 R 14 шиналари.

Шунингдек, ГАЗ-24 ва ГАЗ-53 учун тирсакли валлар, комбайнлар учун клин қайишлар, турбонаддувлар, ПА-1.01, ПА-4, ПА-6Т ўт ўчиргичлари, почта қутилари сотилади.

Манзил: Тошкент ш., 8-Март кўчаси, 57-уй. Тел.: 91-68-94. Факс: 91-64-06.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Т. Долиев.
Навбатчи — Ў. Ҳайдаволов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0319   Буюртма Г. — 0444   31671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.   Офсет усулида босилган.   Қоғоз бичими А—2   **Босишга топшириш вақти—21.00**   **Таҳририятда ҳажми 7 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.**

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.   Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.   Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.   Босишга топширилди — 23.00   1 2 3 4 5 6